

Schatschaschwili proti Německu, rozsudek ze dne 17. 4. 2014 - K podmínkám možnosti použít prohlášení nedostupného svědka, jenž nebyl jediným důkazem a kterému obhajoba nemohla v průběhu řízení klást otázky

Stěžovatel: Schatschaschwili

Žalovaný stát: Německo

Číslo stížnosti: 9154/10

Datum: 17.04.2014

Článek Úmluvy: čl. 6 odst. 1
čl. 6 odst. 3 písm. d)

Rozhodovací formace: Senát

Soud: Evropský soud pro lidská práva

Hesla: oběť, práva obhajoby, rovnost zbraní, spravedlivý proces, svědek, trestní řízení, výslech svědků

Český právní řád: čl. 37 odst. 2, 3, čl. 38 odst. 2 a čl. 40 odst. 3 Listiny základních práv a svobod § 89 odst. 2, § 101, § 111a, § 211 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád

Významnost: 1

K podmínkám možnosti použít prohlášení nedostupného svědka, jenž nebyl jediným důkazem a kterému obhajoba nemohla v průběhu řízení klást otázky

Autorský komentář:

Předkládané rozhodnutí ESLP se vyjadřuje, za použití odkazů na jeho dřívější rozhodnutí, k možnosti vnitrostátního soudu při respektování práv obhajoby přihlížet k prohlášením svědkyň získaným během přípravného řízení, pokud tyto svědkyně nelze objektivně v hlavním líčení vyslechnout, a to za podmínky, že byly podpořeny dalšími důkazy získanými během soudního řízení. Soud zhodnotil řízení jako celek, přičemž bral v úvahu jednak práva obhajoby, zájem veřejnosti a obětí na řádném prošetření zločinu, jakož i práva svědkyň, a uzavřel, že vnitrostátní soud podnikl odpovídající kroky za účelem umožnění výslechu svědkyň v rámci soudního řízení, a to včetně žádosti o právní pomoc, v rámci níž navrhl, aby byly svědkyně vyslechnuty dožádaným soudem, a požádal o hlasový a obrazový přenos výslechu. Nelze proto přičítat státním orgánům, že všechny tyto pokusy byly marné. Soud dále zdůraznil, že mimo to záznamy výpovědí svědkyň z přípravného řízení nebyly jediným důkazem. Rovněž přihlédl k tomu, že obhajoba neměla možnost klást přímým svědkyním otázky, jakož i k tomu, že výpovědi dalších svědků byly výpověďmi osob na události nezúčastněných. Soud konstatoval, že byly dány dostatečné záruky a faktory vyvažující nevýhody na straně stěžovatele.

V té souvislosti je nutno zdůraznit, že v obdobných věcech je třeba zvláště pečlivě hodnotit všechny rozhodné okolnosti, jak na ně pokazuje v tomto rozhodnutí Soud. Ve vztahu k možnosti obžalovaného klást svědkovi otázky lze poukázat na dvě rozhodnutí proti České republice, ve kterých nedošlo k porušení článku 6 Úmluvy ani v situaci, kdy obžalovaný svědka v žádné fázi řízení nevyslechl. Stačilo, že tato možnost byla obhajobě prokazatelně dána (Kopecký proti České republice, č. 32456/04, rozhodnutí ze dne 30. března 2010; Vebiu proti České republice, č. 46168/99, rozhodnutí ze dne 26. července 2003). Naopak porušení článku 6 odst. 3 Úmluvy konstatoval Soud ve vztahu k České republice v případech, kdy obhajoba vůbec neměla možnost svědky vyslechnout (Breukhoven proti České republice, č. 44438/06, rozsudek ze dne 21. července 2011; Tseber proti České republice, č. 46203/08, rozsudek ze dne 22. listopadu 2012).

Z české judikatury je relevantní nálezn Ústavního soudu ze dne 9. října 2013, sp. zn. Pl. ÚS 25/13, v němž Ústavní soud připustil výjimku z pravidla, že všechny důkazy v neprospěch obžalovaného musí být provedeny při veřejném přelíčení, „jestliže jsou dány skutečnosti dostatečným způsobem vyvažující nevýhody spojené s připuštěním takového důkazu a umožňující řádné a spravedlivé posouzení důvěryhodnosti takového důkazu“. V případě Schatschaschwili byly takovými skutečnostmi četné podpůrné důkazy.

SKUTKOVÝ STAV

Krajský soud v Göttingenu (dále jen „krajský soud“) uznal stěžovatele vinným ze dvou skutků násilné loupeže ve spojení s násilným vydíráním formou nátlaku, spáchaných společně s dalšími pachateli, a uložil mu úhrnný trest odnětí svobody na devět let a šest měsíců. Skutky se odehrály ve městech Kassel a Göttingen. Dne 14. října 2006 stěžovatel se spolupachatelem násilně vnikl do bytu v Kasselu, jenž byl využíván k prostituci, a oloupil jeho nájemnice L. a 1. Vyhrožoval jim s plynovou pistolí a dožadoval se, aby mu předaly cennosti a peníze. Dne 3. února 2007 stěžovatel s několika spolupachateli vyloupil byt v Göttingenu, v němž bydlely O. a P., přítelkyně L., oběti trestného činu v Kasselu. Když pachatelé vnikli do bytu, P. utekla balkonem a stěžovatel ji pronásledoval. Spolupachatel B zatím vyhrožoval a oloupil O. Posléze stěžovatel zatelefonoval spolupachateli a popsal mu, co se stalo. Poté se B. a spoluobviněný potkali se stěžovatelem na domluveném místě (§ 7-14).

Při hodnocení událostí v Kasselu se krajský soud opíral o prohlášení obětí L. a I. podaná jak během policejního vyšetřování, tak během následného soudního řízení. Jejich výpovědi byly souvislé a důvěryhodné. Při objasňování trestného činu spáchaného v Göttingenu se krajský soud opíral zejména o výpovědi obětí O. a P. učiněné v přípravném řízení během policejního vyšetřování a před vyšetřujícím soudcem. Ty byly připuštěny jako důkaz a přečteny během soudního řízení. Krajský soud zdůraznil, že svědkyně nebylo možné vyslechnout během soudního řízení, protože se krátce po události vrátily do Lotyšska. Krajský soud je předvolal na jednání, ale svědkyně se ho odmítly zúčastnit z důvodu posttraumatického emočního a psychického stavu. Rovněž pokus o spolupráci s lotyšskými státními orgány a o výslech prostřednictvím audiovizuálního přenosu byl bezvýsledný. Jelikož nebylo pravděpodobné, že svědkyně bude možné v brzké době vyslechnout, krajský soud vzhledem k zásadě rychlého projednání případů, které zahrnují omezení svobody, pokračoval v řízení. Při hodnocení výpovědí O. a P. krajský soud přihlédl k tomu, že stěžovatel ani jeho zástupce neměli v žádné fázi řízení možnost vyslechnout jediné přímé svědky události. Výpovědi podané O. a P. v přípravném řízení byly podpořeny dalšími významnými podpůrnými důkazy, a to výpověďmi přítelkyně svědkyň a sousedky, přičemž krajský soud přihlížel k tomu, že šlo o výpověď z doslechu. Krajský soud měl dále k dispozici záznamy odposlechů telefonů stěžovatele a spolupachatele a data z GPS. Uzavřel, že souhrn důkazů posuzován dohromady poskytl celkový obraz toho, jak se události odehrály, podpořil verzi podanou O. a P. a vyvrátil rozporná tvrzení stěžovatele a jeho spolupachatele učiněná během soudního řízení (§15-31).

Spolkový nejvyšší soud odmítl stěžovatelovu kasační stížnost a Spolkový ústavní soud odmítl stěžovatelovu ústavní stížnost přijmout, aniž by uvedl důvody (§ 32 - 39).

PŘÁVNÍ POSOUZENÍ

K tvrzenému porušení článku 6 odst. 3 písm. d) Úmluvy

49. Stěžovatel namítal, že soudní řízení vedené vůči němu bylo nespravedlivé a že byla porušena zásada rovnosti zbraní tím, že on ani jeho zástupce neměli v jakékoliv fázi trestního řízení možnost vyslechnout O. a P., jakožto jediné přímé svědkyně a oběti činu, který měl údajně spáchat v Göttingenu v únoru 2007. (...)
50. K přijatelnosti
51. Soud konstatoval, že stížnost není zjevně neopodstatněná ve smyslu článku 35 odst. 3 písm. a) Úmluvy. Dále poznamenal, že není nepřijatelná ani z jiných důvodů, a proto byla prohlášena za přijatelnou.
52. K odůvodněnosti

(...)

Hodnocení soudu

62. Soud připomněl, že záruky zakotvené v článku 6 odst. 3 písm. d) představují zvláštní aspekty práva na spravedlivý proces zaručeného v odstavci 1 tohoto článku, jež musí být brány v úvahu při jakémkoliv posouzení spravedlnosti řízení. Navíc základním zájmem Soudu je podle čl. 6 odst. 1 zhodnotit celkovou spravedlnost trestního řízení (viz mezi jinými Taxquet proti Belgii, č. 926/05, rozsudek velkého senátu ze dne 16. listopadu 2010, § 84). Během tohoto posouzení bude Soud pohlížet na řízení jako celek s ohledem na práva obhajoby, ale rovněž na zájem veřejnosti a obětí na řádném vyšetření trestného činu (viz Gäfgen proti Německu, č. 22978/05, rozsudek velkého senátu ze dne 1. června 2010, § 175), a tam, kde je to potřebné, na práva svědků (viz mezi jinými Doorson proti Nizozemí, č. 20524/92, rozsudek komory ze dne 26. března 1996, § 70). V této souvislosti rovněž připomněl, že přípustnost důkazu je záležitostí vnitrostátní právní úpravy a vnitrostátních soudů a že jedinou povinností Soudu je přezkoumat, zda bylo řízení provedeno spravedlivě (viz Al-Khawaja a Tahery proti Spojenému království, č. 26766/05 a 22228/06, rozsudek velkého senátu ze dne 15. prosince 2011, § 118).
63. Článek 6 odst. 3 písm. d) obsahuje zásadu, podle níž by dřív, než obviněný může být usvědčen, měly být všechny důkazy směřující proti němu provedeny v jeho přítomnosti při veřejném jednání za účelem jejich kontradiktorního projednání. V zásadě musí mít obviněný v trestním řízení účinnou možnost zpochybnit důkazy v jeho neprospěch. Výjimky z této zásady jsou možné, ale nesmí narušovat práva obhajoby, která v zásadě vyžadují nejen to, aby obviněný znal identitu svých žalobců, aby mohl zpochybnit jejich poctivost a důvěryhodnost, ale i to, že je obviněnému poskytnuta přiměřená a dostatečná možnost zpochybnit výpověď a vyslechnout svědka vypovídajícího v jeho neprospěch, a to buď během výpovědi nebo později (viz Luco proti Itálii, č. 33354/96, rozsudek ze dne 27. února 2001, a Solakov proti Bývalé jugoslávské republice Makedonie, č. 47023/99, rozsudek ze dne 31. října 2001 § 57).
64. Soud poznamenal, že posuzovaná stížnost se netýká svědků, jejichž identita je před obviněným utajena. V projednávaném případě se oběti a jediné přímé;svědkyně předmětných událostí odmítly účastnit a svědčit najednání, a tudíž nemohly být vyslechnuty soudem, a ani obhajoba neměla možnost je vyslechnout anebo sledovat jejich jednání při vyslýchání, aby si utvořila názor o jejich poctivosti a důvěryhodnosti. Přesto byla jejich svědecká prohlášení učiněná v přípravné fázi během policejních výslechů, jakož i před vyšetřujícím soudcem za přítomnosti státního zástupce, přečtena najednání a krajským soudem připuštěna jako důkaz. V době výslechu O. a P. v rámci vyšetřovací fáze stěžovatel nebyl informován o trestním řízení

probíhajícími proti němu a nebyl mu ustanoven právní zástupce. Obhajoba tedy neměla v žádné fázi řízení možnost konfrontovat svědkyně.

65. Možnost provedení výpovědí svědků nepřítomných na jednání, jež nemohou být obviněným vyslechnuti v žádné fázi řízení, Soud objasnil ve svém rozsudku v případě Al-Khawaja a Tahery (cit výše, § 119 – 147), v tom smyslu, že při posouzení toho, zda je připuštění takého důkazu v souladu s právem na spravedlivý proces, musí být předně prokázáno, že k neúčasti svědka existoval rozumný důvod. Tam, kde byla výpověď nepřítomného svědka jediným nebo rozhodujícím důkazem, byla vyžadována existence dostatečných vyvažujících faktorů, včetně pevných procesních záruk, které by umožnily korektní a spravedlivé zhodnocení spolehlivosti takového důkazu (viz Al-Khawaja a Tahery, cit výše, § 119 a 147).
66. Od té doby Soud přezkoumával případy zahrnující mimo jiné přípustnost svědeckví od anonymního svědka, jež mohlo být rozhodující (Ellis a Simms proti Spojenému království, č. 46099/06, rozhodnutí ze dne 10. dubna 2012, § 81), od anonymního svědka, jemuž byl přikládán značný význam (Pesukic proti Švýcarsku, č. 25088/07, rozsudek ze dne 6. prosince 2012, § 49), a od nepřítomného svědka, jež nebylo ani jediným ani rozhodujícím (Štefančič proti Slovinsku, č. 18027/05, rozsudek ze dne 25. října 2012, § 42). V těchto souvislostech Soud přezkoumal, zda záruky byly dostatečné k tomu, aby vyvážíly připuštění výpovědí svědků, které obhajoba neměla možnost vyslechnout, ale i celkovou spravedlnost řízení, aby posoudil, zda práva obhajoby byla nepřijatelně omezena.
67. K důvodům pro připuštění výpovědí O. a P. Soud předně poznamenal, že krajský soud nepokračoval v řízení bez slyšení svědků a nepřijal jejich prohlášení učiněná v přípravném řízení jako důkaz z důvodu údajného strachu svědkyň svědčit, ale spíše z důvodu, že bylo nemožné přinutit je zúčastnit se řízení v Německu nebo zajistit jejich výslech soudem v Lotyšsku.
68. Soud již dříve konstatoval ohledně výpovědí nedostupných svědků, kteří nemohli být vyslechnuti v přítomnosti obviněného nebo jeho zástupce, že článek 6 odst. 1 ve spojení s odst. 3 vyžaduje, aby smluvní státy učinily pozitivní kroky zejména k tomu, aby bylo obviněnému umožněno vyslechnout nebo nechat vyslechnout svědky svědčící v jeho neprospěch. Taková opatření jsou součástí výkonu péče ze strany smluvních států za účelem zajištění toho, že práva garantována článkem 6 jsou využívána účinným způsobem (viz Sadak a další proti Turecku, č. 29900/96, 29901/96, 29902/96 a 29903/96, rozsudek ze dne 17. července 2001, § 67; D. proti Finsku, č. 30542/04, rozsudek ze dne 7. července 2009, § 41 a Gossa proti Polsku, č. 47986/99, rozsudek ze dne 9. ledna 2007, § 55). Nicméně *impossibilia nulla est obligatio*; za předpokladu, že státním orgánům nelze vyčítat, že vyvíjely nedostatečné úsilí, aby obviněnému umožnily svědky vyslechnout, nedostupnost svědků jako taková nutně nevede k zastavení řízení (viz zejména Artner proti Rakousku, č. 13161/87, rozsudek ze dne 28. srpna 1992, § 21; Scheper proti Nizozemí, č. 39209/02, rozhodnutí ze dne 5. dubna 2005; Mayali proti Francii, č. 691 16/01, rozsudek ze dne 14. června 2005, § 32 a Haas proti Německu, č. 73047/01, rozhodnutí ze dne 17. listopadu 2005).
69. Soud v tomto ohledu zjistil, že vnitrostátní orgány vykonaly několik pokusů o výslech svědkyň v průběhu hlavního líčení. Když se všechny pokusy o předvolání O. a P. ke krajskému soudu ukázaly být marnými, německé orgány požádaly o právní pomoc své lotyšské protějšky, přičemž navrhly, aby byly svědkyně vyslechnuty lotyšským soudem, a požádaly o hlasový a obrazový přenos výslechu. Toto slyšení se však neuskutečnilo. Svědkyně se totiž odvolávaly na zdravotní potvrzení prokazující, že trpí posttraumatickými poruchami v důsledku trestného činu a obávaly se možné msty ze strany obviněného. Námitka krajského soudu, že podle kritérií německého trestního procesního práva důvody předložené svědkyněmi dostatečně neospravedlňovaly jejich odmítnutí vypovídat, a návrh, aby lotyšské soudy zvážily jejich donucení k účasti na jednání, zůstaly nezodpovězeny. Teprve v tomto okamžiku krajský soud uzavřel, že nemá k dispozici žádné další právní prostředky, kterými by mohl zajistit výslech O. a P., a že s ohledem na nedávná zdravotní potvrzení, jež naznačovala, že zdravotní stav

svědkyň se v brzké době nezmění, je nebude možné v dohledné době vyslechnout. Soud se na rozdíl od stěžovatele domnívá, že jelikož svědkyně trvale odmítaly vypovídat, nic nenaznačovalo tomu, že německé orgány měly k dispozici další účinné prostředky k zajištění konfrontace O. a P. s obhajobou. Naopak sdílí názor vlády, že krajský soud vyvinul odpovídající úsilí umožnit výslech svědkyň najednání a že nebylo možné přičítat německým orgánům, že všechny tyto pokusy zůstaly marné.

70. Přestože pro obhajobu by bylo jednoznačně výhodnější konfrontovat svědkyně přímo, Soud konstatoval, že od vnitrostátních soudů se očekávalo, že objasní okolnosti případu, a že připuštění svědeckých výpovědí O. a P. bylo v zájmu spravedlnosti. Nedostupnost svědkyň na soudním řízení nemohla bránit trestnímu řízení a za daných okolností krajský soud mohl, při respektování práv obhajoby, přihlížet k jejich prohlášením získaným během přípravného řízení, zejména pokud byla podpořena dalšími důkazy získanými během soudního řízení (srov. Asch proti Rakousku, č. 12398/86, rozsudek ze dne 26. dubna 1991, § 28; Artner, cit. výše, § 22; Gossa, cit. výše, § 61).
71. Soud dále poznamenal, že krajský soud při nařízení přečtení záznamů výslechů O. a P. v průběhu soudního řízení zdůraznil svou povinnost zajistit rychlý průběh řízení týkajícího se zbavení svobody. Jelikož v daném okamžiku byl obviněný držen ve vazbě již značnou dobu, Soud shledal, že ve světle odůvodnění vnitrostátního soudu, podle něhož další prodlevy v řízení již nebyly ospravedlnitelné, nebylo jeho rozhodnutí připustit výpovědi svědků, které obhajoba neměla možnost vyslechnout, neopodstatněné.
72. Pokud jde o přezkum toho, zda výpovědi O. a P. byly jediným nebo rozhodujícím důkazem pro odsouzení stěžovatele, Soud se ztotožnil s názorem vlády, že záznamy prohlášení svědkyň v přípravném řízení nebyly jediným důkazem před krajským soudem. Krajský soud odkázal mimo jiné na výpovědi dalších svědků vyslechnutých v řízení, jako sousedka E. a přítelkyně L., jakož i na analýzu dat získaných prostřednictvím odposlechu mobilních telefonů stěžovatele a spoluobviněného a prostřednictvím GPS.
73. Soud zopakoval, že tam, kde výpověď svědka, kterého obhajoba neměla možnost vyslechnout, je podepřena podpůrnými důkazy, bude rozhodující povaha sporného důkazu záviset na síle těchto podpůrných důkazů; čím budou podpůrné důkazy silnější, tím méně pravděpodobně bude, že sporný důkaz bude namísto považovat za rozhodující (viz Al-Khawaja a Tahery, cit. výše, § 131). Spolkový státní zástupce ve svých podáních v odvolacím řízení uvedl, a Spolkový nejvyšší soud to v rozhodnutí ze dne 30. října 2008 potvrdil, že vzhledem k významným doplňujícím důkazům, ke kterým krajský soud přihlížel, nebylo možné označit prohlášení O. a P. za rozhodující důkaz pro odsouzení stěžovatele. Soud zároveň konstatoval, že O. a P. byly jedinými přímými svědkyněmi loupeže samotné, a že důkazy, které podpořily jejich popis trestného činu, byly buď z doslechu, nebo nepřímé. Podání stěžovatele a spoluobviněného předloženého najednání prokazující, že oba byli přítomni v bytě obětí v době incidentu, považoval Soud za nejlepší nepřímou podporu pro obvinění, že napadl O. a P.
74. Vzhledem k výše uvedenému vzal Soud v úvahu, že ačkoliv výpovědi O. a P. nemusely být jediným nebo rozhodujícím důkazem usvědčujícím stěžovatele, zjevně měly značnou váhu na prokázání viny stěžovatele. Proto tedy považoval za nezbytné přezkoumat, zda existovaly přiměřené vyvažující faktory a záruky (viz Pesukic proti Švýcarsku, cit. výše, § 50), které zajistily, že znevýhodnění stěžovatele způsobené připuštěním prohlášení svědkyň z přípravného řízení neomezilo jeho právo na obhajobu v míře neslučitelné s požadavky článku 6 odst. 3 písm. d) Úmluvy. Soud konstatoval, že podobné úvahy jsou reflektovány v rozsudku krajského soudu ze dne 25. dubna 2008 v tom smyslu, že jelikož ani obviněný ani jeho zástupce neměli možnost vyslechnout O. a P., důležité svědkyně svědčící v neprospěch stěžovatele, soud musel k hodnocení jejich prohlášení z vyšetřovací fáze řízení přistupovat opatrně a své rozhodnutí mohl na takové výpovědi založit, pouze pokud bylo podpořeno dalšími významnými důkazy.
75. V tomto kontextu Soud poznamenal, že německé trestní právo procesní zakotvuje opatření

umožňující obžalobě získat důkazy v přípravném řízení od svědků, u nichž se očekává, že nebudou dostupní k tomu, aby vypovídali najednání. Vnitrostátní právo zároveň obsahuje v článku 168c trestního řádu procesní záruky umožňující obhajobě účastnit se výslechu klíčových svědků obžaloby v přípravném řízení. V tomto kontextu Soud přijal argument vlády, že s ohledem na povinnost vnitrostátních orgánů provést účinné vyšetřování a s ohledem na potřebu ochrany O. a R, oběti a svědků trestného činu, bylo rozhodnutí vyšetřovacího soudce neinformovat stěžovatele o výslechu svědkyň v přípravném řízení důvodné. Také vzhledem k násilnému způsobu, jakým byl vyšetřovaný trestný čin spáchán, byla opodstatněná obava soudce, že obvinění pachatelé by vyvíjeli nátlak na svědky, pokud by byli informováni o slyšení, takže by ohrožovali probíhající vyšetřování. Soud dále zaznamenal z podání vlády, že v době výslechu před vyšetřovacím soudcem nemohly vnitrostátní orgány předvídat, že svědkyně, které již poskytly důkazy vyšetřovacím orgánům při několika příležitostech, odmítnou účast na následném jednání a nebudou souhlasit ani s výslechem v Lotyšsku prostřednictvím audiovizuálního přenosu. V této souvislosti je rovněž potřebné poznamenat, že O. a R neměly podle německého trestního práva procesního zákonné právo nevypovídat na následném řízení proti stěžovateli, jako mají například členové rodiny obviněného (viz a contrario, Hümmel proti Německu, č. 26171/07, rozsudek ze dne 19. července 2012, § 41 a 43). Soud proto konstatoval, že nic nevedlo k závěru, že vnitrostátní orgány nedodržely procesní záruky podle vnitrostátní právní úpravy zaručující práva obviněného ve smyslu článku 6 odst. 3 písm. d).

76. Soud dále konstatoval, že krajský soud při hodnocení dostupných důkazů zdůraznil omezenou důkazní hodnotu záznamů výpovědí O. a R a posoudil je důkladně s ohledem na hodnocení důvěryhodnosti svědkyň a ve snaze objasnit jakékoliv případné rozpory v jejich prohlášeních. Co se týče výpovědí dalších svědků na soudním řízení, krajský soud výslovně poukázal na to, že se jednalo o výpovědi z doslechu, které musí být posuzovány zvláště opatrně.
77. V souvislosti s prohlášeními O. a R jako takovými krajský soud uzavřel, že záznamy výslechu svědkyň ve vyšetřovací fázi prokázaly, že podaly podrobný a souvislý popis okolností trestného činu a že drobné rozpory mohly být vysvětleny souvislostmi, za nichž byly učiněny. Soud se ztotožnil s krajským soudem v tom, že výčet událostí podaný O. a R jejich přítelkyní L. a sousedce E. se shodoval s podrobným popisem obsaženým v prohlášeních z přípravného řízení, což svědčilo o důvěryhodnosti a pravdivosti výpovědí. Kromě toho E. dosvědčila, že v ten večer, kdy se odehrál trestný čin, jí jiná sousedka zavolala, protože slyšela hluk vycházející z bytu O. a R, což bylo dalším podpůrným prvkem nepocházejícím ze strany obětí, ale z dalšího nezávislého zdroje. Krajský soud vzal rovněž v úvahu, že výpovědi dalších svědků vyslechnutých na jednání, jakož i výpovědi O. a R získaných během vyšetřovací fáze řízení, byly podpořeny daty získanými odposloucháváním telefonů stěžovatele a spoluobviněného a daty z GPS. Soud konstatoval, že argumenty předložené krajským soudem odůvodňovaly závěr, že prohlášení O. a P. v přípravném řízení byla důvěryhodná a souvislá (viz De Lorenzo proti Itálii, č. 69264/01, rozhodnutí ze dne 12. února 2004). Za těchto okolností byl Soud přesvědčen o tom, že hodnocení výpovědí svědkyň byla přikládána náležitá péče, a konstatoval, že krajský soud posoudil jejich spolehlivost spravedlivě a řádně.
78. Soud se ztotožnil s názorem vlády a vnitrostátních soudů, že soubor důkazů posuzován dohromady poskytl souvislý a celkový obraz událostí, podpořil verzi podanou O. a P., a vyvrátil rozporná tvrzení stěžovatele a spoluobviněného. V této spojitosti Soud rovněž přijal argument vlády, že stejný způsob, jakým byly spáchány trestné činy v Kasselu a Göttingenu, a personální spojení mezi oběma trestnými činy vyplývající z toho, že L., oběť trestného činu předtím spáchaného v Kasselu, byla přítelkyní O. a R, představovaly další důkazy toho, že stěžovateli byly trestní činy tohoto druhu blízké.
79. Soud nepřehlédl, že O. a P. selhaly při identifikaci pachatele, když jim během policejního výslechu byly předloženy fotografie potencionálních podezřelých, a že stěžovatel měl v úmyslu prokázat prostřednictvím konfrontace s O. a R, že na místě činu vůbec nebyl přítomen. Soud nicméně shledal, že během řízení sám stěžovatel připustil, ačkoliv popíral jakoukoliv účast na

loupeži, že byl přítomen v bytě oběti v čase události a že následoval P., když utekla přes balkon. Případný výslech svědkyň obhajobou tudíž nemohl posloužit účelu, jenž stěžovatel sledoval. Soud rovněž zaznamenal z podání vlády, že stěžovatel neuvedl, co dalšího chtěl konfrontací s O. a P. dosáhnout, a nevyužil možnosti zpochybnit pravdivost jejich výpovědí, když byly záznamy jejich výslechů čteny během jednání. V této souvislosti Soud připomenul, že stěžovatel znal identitu O. a P. a mohl zpochybnit jejich důvěryhodnost a poukázat na rozpory v jejich prohlášeních nebo na rozpory s prohlášeními dalších svědků vyslechnutých během soudního řízení. Navíc stěžovatel, jenž byl během soudního řízení zastoupen advokátem, mohl přednést svou vlastní verzi, a zpochybnit tak pravdivost dodatečných důkazů získaných během soudního řízení.

80. Soud na rozdíl od stěžovatele konstatoval, že skutečnost, že státní zástupce byl přítomen na výslechu svědkyň v přípravném řízení, a měl možnost vyslýchat je, nenarušila zásadu rovnosti zbraní zakotvenou v článku 6 odst. 3 písm. d). Soud konstatoval, že podle německého trestního práva procesního má státní zástupce povinnost provést objektivní a neutrální vyšetřování stíhaného činu, a vzít přitom v úvahu jak usvědčující tak zprošťující okolnosti případu. Dále poznamenal, že vnitrostátní právo vyžaduje, aby soud rozšířil, proprio motu, dokazování na všechny skutečnosti a prostředky za účelem zjištění pravdy a skutečných okolností případu (viz Sievert proti Německu, č. 29881/07, rozsudek ze dne 19. července 2012, § 59). Nic nenasvědčovalo tomu, že státní zástupce nebo krajský soud nedodrželi během soudního řízení se stěžovatelem tyto požadavky.
81. V rámci přezkumu spravedlnosti řízení jako takového Soud uzavřel, že byly dány dostatečné vyvažující faktory, které kompenzovaly nevýhody způsobené obhajobě připuštěním prohlášení O. a P. Proto tedy nedošlo k porušení článku 6 odst. 1 ve spojení s článkem 6 odst. 3 písm. d).

(...)

VÝROK

Z těchto důvodů Soud:

1. Jednomyslně konstatuje, že stížnost podle článku 6 odst. 1 ve spojení s článkem 6 odst. 3 písm. d) Úmluvy je přijatelná a zbytek stížnosti nepřijatelný;
2. Konstatuje poměrem pěti hlasů ke dvěma, že nedošlo k porušení článku 6 odst. 1 spojení s článkem 6 odst. 3 písm. d) Úmluvy.

Oddělené nesouhlasné stanovisko soudce Power-Forde

Výpovědi O. a P., které obhajoba neměla možnost vyslechnout, měly zjevně značnou váhu. Ačkoliv jejich prohlášení byla souvislá, nelze je zařadit do kategorie „prokazatelně hodnověrných“ (Al-Khawaja a Tahery, § 160). Stejně jako ve věci Tahery byla váha jejich svědectví významná a vyžadovala existenci dostatečných vyvažujících faktorů, které by kompenzovaly nevýhody způsobené obhajobě jejich připuštěním. Procesní záruky, o něž se opírala většina, však neposkytovaly dostatečnou protiváhu k odepření minimálního možného práva stěžovatele vyslechnout svědky svědčící proti němu zakotveného v článku 6 odst. 3 písm. d) Úmluvy.

Oddělené prohlášení soudce Zupanciče

Soudce nesdílel odůvodnění většiny pro závěr o tom, že nedošlo k porušení článku 6 odst. 1 ve spojení s článkem 6 odst. 3 písm. d) Úmluvy.

(zpracoval Prof JUDr. Pavel Šámal, Ph.D.)